

Juridiske grundlag, opbygning og indhold

Juridiske grundlag

Ifølge Landsplanloven (Raumordnungsgesetz des Bundes, ROG) er delstaterne forpligtet til at opstille regionalplaner for deres delområder (ROG §13, stk. 1, nr. 2). De skal udvikles i henhold til § 9 i Delstatsplanloven (Landesplanungsgesetz, LaplaG) på grundlag af Delstatsudviklingsplanen (Landesentwicklungsplan, LEP) og tilpasses til denne inden for kort tid (LaplaG §5, stk. 8).

Den nye udgave af regionalplanen for Planlægningsrum | fastlægger målene, principperne og øvrige krav til rumplaceringen for planlægningsrummet på grundlag af Delstatsforordningen for Delstatsudviklingsplanen Schleswig-Holstein – Fremskrivning 2021 (LEP-VO 2021). Planlægningsrumm I omfatter iht. § 3 i LaplaG amterne Nordfriesland og Schleswig-Flensburg samt den amtsfrie by Flensburg. Nyopstillingen af regionalplanen for Planlægningsrum | erstatter regionalplanen fra år 2002 for det daværende Planlægningsrum V.

Fra ikrafttræden af den nye opstilling skal den gælde i en planlægningsperiode på femten år. Den bliver vedlagt som en bekendtgørelse af delstatsregeringen. Det er Delstatsplanlægningsmyndigheden (LaplaG §5, stk. 1) der er tovholder for planlægningen, dvs. ministeriet for det indendelstatslige, kommunale, beboelsen og sporten i delstaten Schleswig-Holstein som den for rumplaceringen og delstatsplanlægningen ansvarlige Øverste Delstatsmyndighed (LaplaG §4).

Fastlæggelsen i planlægningsrummet inden for emnet Vindenergi på land (kapitel 4.7) er vedtaget inden for rammerne af en separat delopstilling. Den bagved liggende delstatsforordning er blevet kendt generelt bindende ugyldig ved den Schleswig-Holsteinischen Oberverwaltungsgerichts kendelse af 22. marts 2023 (Az. 5 KN 53/21). Kendelsen har haft retslig gyldighed siden 4. marts 2024. Der afstås derfor efterfølgende at foretage fastlæggelser på tegning.

Juridiske konsekvenser

De offentlige steder – og under visse forudsætninger også private, som varetager offentlige opgaver – er forpligtet til at tage hensyn til mål for rumplaceringen samt principper for rumplacering når det drejer sig om vurderings- og skønsafgørelser (ROG § 4, stk. 1). Den reglementerede Land- og Skovindustri berøres ikke af fastlæggelserne i regionalplanen.

Målsætninger for rumplaceringen (ROG §3, stk. 1, punkt 2) er bindende retningslinjer i form af rumligt og faktuel bestemt eller bestemmelige tekst- eller illustrerede fastlæggelser til udvikling, planlægning og sikring af rummet, som er endeligt afvejet af tovholderen af rumplaceringen. Det vil sige at de ikke længere er tilgængelig for nogen overvejning og skal derfor **overholdes** (ROG §4, stk. 1) ved alle for området vigtige planlægninger og foranstaltninger. Kommunerne er eksplicit forpligtet til at overholde rumplaceringen inden for rammerne af byggeledelsesplanlægningen i kraft af Bygningsreglementet (Baugesetzbuch, BauGB) (§1, stk. 4).

Principper for rumplaceringen (ROG §3, stk. 1, punkt 3) er retningslinjer til udvikling, placering og sikring af rummet, som **skal overholdes** (ROG §4, stk. 1) ved efterfølgende afvejnings- eller skønsafgørelser i det offentlige planlægningsregi.

For målsætningerne og principperne er der altid vedlagt en begrundelse. Dens formål er af oplysningsmæssig karakter og er ikke bindende.

Opbygning

Regionalplanen til Planlægningsrum | er opdelt i fire dele:

I Del A – Udgangssituation og udviklingstendenser er beliggenheden, geografien og planlægningsrummets rumlige organisation beskrevet samt erhvervsstruktur, befolkningsudvikling og bygning af beboelse. Desuden kommer man ind på centrale udfordringer og **betydelige handlingsområder, såsom ny ibrugtagning af flader, klimaændring og regionalt samarbejde, der er vigtige for en fremtidig og bæredygtig udvikling af planlægningsrummet.**

Del B – Målsætninger og principper for rumplacering indeholder de fastlagte rumplaceringer for planlægningsrummet. For målsætningerne og principperne er der altid vedlagt en begrundelse. Dens formål er af oplysningsmæssig karakter og er ikke bindende. Formål i rumplacering er markeret med bogstavet Z (Ziel = mål), principper i rumplaceringen med G (Grundsätze = principper) og begrundelser med B. Tabellerne i begrundelserne er ligeledes af en oplysende karakter. Dette gælder også for tabellerne i temakortene i appendikset.

Del B er temamæssigt opdelt i de fem hovedkapitler Rumstruktur, Regional frirumsstruktur, Regional bosætningsstruktur, Regional infrastruktur Orienteringsrammer for byer og kommuner. Hvert kapitel har flere underkapitler. I kapitlet Orienteringsrammer for byer og kommuner fremstilles kommunernes rumplaceringsmæssige udviklingsmålsætninger i planlægningsrummet, sorteret pr. nærområde.

For at kunne benævne bekendtgørelser konkret er hvert afsnit i kapitlet eller underkapitlet nummereret. Ved krydshenvisninger inden for regionalplanen eller til Delstatsudviklingsplan 2021 anføres disse under angivelse af kapitelnummeret og evt. af stk.-nummeret.

Del C – Kort indeholder de illustrerede fastlæggelser af regionalplanen i målestokken 1:100.000 (en til ethundredetusinde). Det er kartografisk generaliseret til denne målestok og kan ikke forstørres efter ønske. Kortet indeholder et bikort, i hvilket rumstrukturen på grundlag af Delstatsudviklingsplan 2021 vises.

I Del D – Miljørapport beskrives og bedømmes de forventede, betydelige konsekvenser af fremskrivningen på regionalplanen på miljøet. Pligten til at foretage denne miljøundersøgelse fremgår af LaplaG §5, stk. 9 i forbindelse med ROG §8 i overensstemmelse med Europaparlamentets og -rådets Direktiv 2001/42/EU af 27. juni 2001 om undersøgelse af virkningerne på miljøet af bestemte planer og programmer (SUP-direktiv). Miljørapporten indgår i regionalplanens begrundelse. Del D omfatter også den konkluderende erklæring iht. ROG § 10, stk. 3 (Note: Vedlægges efter afslutning af opstillingsproceduren).

Indhold og relation til delstatsudviklingsplanen

Indholdet af regionalplanens nyopstilling til Planlægningsrum | er baseret på

- fastlæggelsen af Delstatsudviklingsplan 2021,
- fagplanmæssige og fagretlige grundlag,
- arealudnyttelsesplanerne og resultaterne af de af kommunerne øvrige besluttede planlæggelser af bybebyggelsesmæssig art.

- resultater fra deltagelsesrunder med repræsentanter fra amterne, de amtsfrie byer og kommuner inden for rammerne ifølge LaplaG 9.

Da regionalplanen udvikles af Delstatsudviklingsplan 2021, henvises til det tilsvarende kapitel i delstatsudviklingsplanen begyndelsen af hvert kapitel. Det undlades at gentage Delstatsudviklingsplan 2021's målsætninger og principper i regionalplanen, i den udstrækning de ikke kræves for at forstå kapitlet. Målsætningerne og principperne i Delstatsudviklingsplan 2021 finder også anvendelse i regionalplanerne. Dette gælder især de rumplaceringsmæssige bestemmelser, som er endeligt truffet i Delstatsudviklingsplan 2021. Dertil hører bl.a. reglerne om kommunernes rammer for udvikling af boligbyggeri, der ikke er tyngdepunkter for boligbyggeriet (se Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 3.6.1, stk. 3 til 5). **Ved anvendelse af målsætninger og principper i rumplaceringen skal man derfor være opmærksom på at regionalplanen altid gælder i forbindelse med Delstatsudviklingsplan 2021.** Det er regionalplanen der realiserer konkrete målsætninger og principper i Delstatsudviklingsplan 2021, når de hhv. er foreskrevet i Delstatsudviklingsplan 2021, eller når de kræves til udvikling og organisering af regionens rumlige struktur.

I tilknytning til Delstatsudviklingsplan 2021 finder temaerne Binnenhochwasser schutz (højvande af det indre farvand) (se kapitel 2.4), Küstenschutz und Klimafolgenanpassung im Küstenbereich (kystbeskyttelse og justering for klimafølger i kystområdet) (se kapitel 2.5) også Bundesraumordnungsplan Hochwasserschutz (BRPH, forbundsstatens rumplaceringsplan, beskyttelse mod højvande), der er offentliggjort som bilag til bekendtgørelsen til rumplacering i forbundsstaten med henblik på en tvær-delstats beskyttelse mod højvande. Også i den udstrækning undlader regionalplanen gentagelser af målsætninger og principper. I begyndelsen af kapitlet henvises der til BRPH's gyldighed.

Afslutningsvist anfører delstatsudviklingsplanen principperne for målsætningerne for det slesvig-holstenske kysthav og de indre farvande op til 12-sømilegrænsen. Der er undtagelser for de indhold der foreskrives i Delstatsudviklingsplan 2021 som genstand i regionalplanerne (blandt andet fastlæggelse af hhv. prioriterede områder til naturbeskyttelse og forbeholdte områder for natur og landskab i Nord- og Østersøen) eller de der er vigtige til forståelse af de regionale sammenhænge (blandt andet **visning af færgeforbindelser** til øerne og Halligen).

2.6 Sikring af råstoffer

Principper og målsætninger i rumplaceringen

Der henvises til kapitlerne LEP 2021 4.6, 4.6.1 og 4.6.2.

1 Z

Prioritetsområder til udvinding af overfladenære råstoffer er fastlagt på kortet. Disse prioritetsområder holdes frie for udnyttelse, hvilken væsentligt ville besvære eller forhindre udvindingen. Udnyttelse andre steder er kun tilladt, hvis den er forenelig med den fastlagte prioritet.

2 G

Forbeholdte områder til udvinding af overfladenære råstoffer er fastlagt på kortet.

I de forbeholdte områder

- skal råstoflejerne eller -forekomsten forebyggende holdes fri(e) til råstofudvinding af irreversibel udnyttelse, og
- skal der ved forehavender, der udelukker en senere råstofudvinding eller kan forringe denne væsentligt, tillægges særlig vægt på råstofforekomster eller -lejeområder ved afvejning omkring konkurrerende udvindingskrav.

3 G

I området for prioriterede og forbeholdte områder i kommunerne Handewitt og Wanderup skal der udvikles en rekreations-infrastruktur efter sket udvinding på grundlag af kommunernes koncept for udnyttelse af grus.

Begrundelse

B til 1

Grundlag for fastlæggelserne i regionalplanerne om prioriterede og forbeholdte områder er det faglige bidrag til råstofsikring fra **den Geologiske Delstatstjeneste** i det daværende delstatsministerium for landbrug, miljø og landligt rum (Landesamt für Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume (LLUR SH)) af januar 2019. Det indeholder både vurderinger omkring udvindingsaktiviteter i delstaten og i planlægnings- og erhvervsrummene og fastlæggelse og vurdering af potentielle råstofarealer.

Totalt befinder der sig i Planlægningsrum | 38 potentielle råstofarealer med en størrelse på i alt 17.900 hektar. Deraf er 18 arealer klassificeret som reservoirer og 20 arealer som forekomst. Som reservoirer betegnes områder, der indeholder værdifulde råstoffer og som hhv. under de givne økonomiske betingelser udgør eller synes at være egnede som en erhvervsmæssig forsyningsbasis for råstoffer. Forekomst betegner råstofpotentialer, der med hensyn til deres udbredelse og anvendelsesmuligheder endnu ikke er undersøgt så grundigt at de kan betegnes som fuldstændige eller delvise reservoirer. Erhvervsmæssigt brugbare overfladenære råstoffer i Planlægningsrum | er hovedsageligt sand, grus og lerholdige råstoffer.

Temakortet Råstofsikring illustrerer **Den Geologiske Delstatstjenestes** potentielle råstofområder efter råstofart, forekomst eller reservoir og klassificering (se appendiks 3.1)

I Planlægningsrum I er der i 2016 produceret ca. 3,2 millioner tons sand, grus og lerholdige råstoffer. Til gengæld blev der her forbrugt ca. 3,1 millioner tons hjemlige råstoffer, af hvilke de fleste blev udvundet i planlægningsrummet (kilde: Fachbeitrag „Rohstoffsicherung“, Landesamt für Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume Schleswig-Holstein 2019).

Fastlæggelsen af prioriterede områder til udvinding af overfladenære råstoffer forudsætter en afvejning over for konkurrerende rumkrav, og har som konsekvens at den langsigtede sikring af en udvindingsmulighed har prioritet over andre udvindingsinteresser.

I henhold til Landudviklingsplan 2021, kapitel 4.6.1, stk. 1, er der fastlagt prioriterede områder til udvinding af overfladenære råstoffer, når godkendte forehavender til udnyttelse af værdifulde reservoirer er gennemført eller umiddelbart skal gennemføres. Det er allerede undersøgt i henhold til godkendelsesprocedure om en råstofudvinding er forenelig med andre rum- og miljøinteresser. Forehavendet er enten allerede godkendt, eller der i fagretligt relevante procedurer allerede findes en godkendelsesmulig til et ansøgt område.

For afgrænsningen af prioriterede områder er hhv. det indbefattede for godkendelsen eller for den forventelige godkendelse lagt til grund. Af kartografiske årsager kan der kun vises prioriterede områder fra en størrelse på ca. ti hektar på kortet over regionalplanen. Der bliver dog imidlertid ikke rejst tvivl om godkendelsen af mindre områder. Desuden bidrager disse udvindingsområder til råstofforsyningen.

Godkendte udvindingsområder, hvor råstofferne allerede stort set er udvundet, vises ikke længere på kortet som prioriterede områder. I den udstrækning, hvor der ved større udvindingsområder har været informationer om konkrete udvindingssteders delområder, blev fastlæggelsen af prioriterede områder begrænset til de godkendte og (aktuelt eller fremtidigt) i udvindingen bestående områder begrænset, og allerede udvundne områder set bort fra.

I enkelte tilfælde er små tilstødende områder ligeledes medtaget som prioriterede visninger på kortet af kartografiske årsager.

Ifølge Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 4.6.1, stk. 2, skal der udlægges flere prioriterede områder til udvinding af overfladenære råstoffer i regionalplanen, hvor

- de der for udlægningen til grund liggende reservoirer er konstateret råstofgeologisk tilstrækkeligt med henblik på minimumskrav til kvalitet, mængde og rumlig udbredelse af deres råstoffer, og som er af betydning for dækningen af det regionale eller tvær-regionale behov.
- der ikke kan tilbydes alternative muligheder for udvindingen af et regionalt, sjældent og knapt råstof på forsvarlig vis,

og hvor som hidtil

- den økologiske og landskabsrummelige accept er givet, samt hvor
- der er sikret gunstige transportveje (mellem udvindings-, oparbejdnings- og videreforarbejdningssteder samt slutbrugere) og en god tilknytning til trafikinfrastrukturen.

Geologischer Landesdienst im Landesamt für Umwelt (LfU, den geologiske **delstatstjeneste** i delstatsministeriet for miljø) har på basis af de ovennævnte kriterier for råstofgeologi og -økonomi forelagt forslag til fastlæggelsen af yderligere prioriterede områder. De er vurderet inden for rammerne af en regionalplanmæssig afvejningsproces med konkurrerende udnyttelsesbehov for at undersøge om der er nødvendig økologisk og landskabsrumlig accept. Fastlæggelsen af prioriterede områder er normalt foregået, når denne forudsætning var opfyldt og områderne for størstedelen ligger inden for de potentielle råstofområder, der også udgør det planmæssige grundlag for fastlæggelsen af de forbeholdte områder (se Begrundelse til 2). Også med hensyn til afvejningskriterierne henvises der til grundelsen til 2.

Udnyttelsesvirksomheden i de prioriterede områder for udvinding af overfladenære råstoffer er i reglen i overensstemmelse med målsætningerne for rumplaceringen. På grund af regionalplanens målstokniveauer er det ikke udelukket at offentlige interesser (for eksempel små skov- eller biotopområder, enkelthuse) i små områder står i vejen for udvinding.

B til 2

Forbeholdte områder til udvinding af overfladenære råstoffer udgør relativt en lille grad af konflikt med hensyn til udvinding og skal sikres over for konkurrerende udnyttelsesmuligheder. De skal betragtes som råstofreserver.

Grundlaget for fastlæggelsen er det faglige bidrag om potentielle råstofområder, Den Geologiske **Delstatstjenestes** råstofsikring. Ifølge LEP 2021, kapitel 4.6.2, stk. 2, skal der fastlægges følgende som forbeholdte områder til udvinding af overfladenære råstoffer:

- reservoirer, for hvilke der ikke er fastlagt nogen prioritet, og
- områder med endnu utilstrækkeligt undersøgte råstofforekomster eller råstofmængder der ikke kan anslås nøjagtigt, i den udstrækning de kan erkendes at have betydning regionalt eller tvær-regionalt.

For de regionalplanmæssige fastlæggelser er der foruden kriterierne i Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 4.6.2, stk. 2, indgået Planen for landskabsrammer 2020's henvisninger og anbefalinger til beskyttelse af naturen til Planlægningsrum I.

I den udstrækning tager regionalplanlægningen hensyn til områdernes samlede situation ved afvejningen af de forskellige benyttelsesinteresser. Den fremkommer på den ene side af den råstof-geologiske betydning (kvalitet og i hvor høj grad det kan betale sig at udvinde råstofferne, lokalitet og trafikal logistik) og den for folket økonomiske betydning (bidrag til dækning af behov og leveringsforhold). På den anden side skal der tages hensyn til ressourcernes særlige ømfindtlighed samt kontrasterende planlægninger.

I afvejningen er nedenstående kriterier anvendt til en rummodstandsanalyse af de potentielle råstofområder.

En overlapning med følgende kriterier førte derved til udelukkelsen som forbeholdt område:

- prioriterede områder til naturbeskyttelse (kapitel 2.1),
- prioriterede områder til den forebyggende beskyttelse af indre farvande (kapitel 2.4),

- vandbeskyttelseszoner I og II,
- vandområder og vandbeskyttelsesbælter (i den udstrækning de ikke ligger inde i udvindingsområderne),
- forhåndenværende og færdigplanlagte bosætningsområder,
- verdenskulturarv Danewerk/Haithabu, inklusive en 500 meter lang bufferzone,
- landingspladser og militære beliggenheder (f.eks. øvelsespladser),
- regionalplan-delopstillingens prioriterede vindenergiområder for Planlægningsrum I (vindenergi på land).

Derudover er Natura 2000-områder som regel også udelukket, når de ikke kommer i betragtning som prioriterede områder til naturbeskyttelse. Habitats-direktiv-områder (FFH-områder) har i reglen markant betydning for opretholdelsen eller genoprettelsen af bestemte livsrum-typer eller beboere af bestemte arter. Ved udvinding af overfladenære råstoffer over et stort areal i FFH-områder skal der i reglen gås ud fra at der er betydelige negative virkninger, blot pga. tab af arealflade og de deraf resulterende sekundære virkninger på de pågældende udviklingsmålsætninger. Derfor retfærdiggøres en generel udelukkelse af FFH-områder inden for rammerne af afvejningen.

Yderligere medtaget i afvejningen:

- tyngdepunktområder i biotopforbindelsessystemet,
- skovområder,
- landskabsbeskyttelsesområder,
- vanddalsrum,
- (bosætnings-)akserum og udviklings- og aflastningsegne,
- arkæologiske konfliktområder af stor betydning,
- særlig beskyttelsesværdige geotoper,
- planlagte højspændingsledningskorridorer.

I enkelttilfælde medtaget er yderligere:

- kernezoner til naturparker,
- historiske kulturlandskaber,
- forbindelsesakser i biotopforbindelsessystemet,
- zoner III til vandbeskyttelse,
- områder med risiko for højvande fra flodvand,
- arkæologiske konfliktområder af mellemstor betydning,
- kulturmindesmærker,
- yderligere undtagelseskriterier.

Afvejningen foregik i nøje afstemning med de berørte faglige myndigheder, især med de lavere naturbeskyttelsesmyndigheder i amterne og de amtsfrie byer som godkendelsesmyndigheder.

På grundlag af målstokken for regionalplanlægningen er det ikke udelukket at der findes små udnyttelser og interesser inden for de forbeholdte områder, der hhv. er i modstrid med en råstofudvinding eller for hvilke der skal tages særlig hensyn inden for rammerne af en konkret udvindingsplanlægning (for eksempel arkæologiske kulturmindesmærker, små skovområder, landbrugsejendomme, spredt boligbebyggelse, gader og veje, enkeltbiotoper).

Lineære strukturer, såsom veje, ledninger og skinner er heller ikke medtaget i afvejningen som udelukkelseskriterier, men er medtaget enkeltvist til afgrænsning af områder. For så vidt sker der en overlapning i regionalplanen af forbeholdte områder

med motorveje, gader under regional administration, spor og el-ledninger. Der skal imidlertid tages hensyn til konkrete udvindingsplaner i disse områders infrastruktur og deres lov-bestemte afstandskrav.

I den udstrækning enkelte kommuner har opstillet koncentrerede arealer i deres arealudnyttelsesplaner til administration af råstofudvinding (i henhold til **BauGB** (bygningsreglementet, §35, stk. 3)), ophæves de ikke af en fastlæggelse af forbeholdte områder i regionalplanen. Men der er krav om at tage hensyn til fastlæggelser i regionalplanen ved senere ændringer af planlægningen for koncentrerede områder.

Udvinding af overfladenære råstoffer skal især foregå i de forbeholdte og prioriterede områder for udvinding af overfladenære råstoffer for at undgå skader på landskabet andre steder. Fastlæggelsen af den i regionalplanen indebærer imidlertid ikke noget negativt herom at udvindingsforetagender uden for disse områder modsiger målsætninger for rumplaceringen. Bedømmelsen af sådanne foretagender i delstatsplanen sker enkeltvist på grundlag af regionalplanens udsagn omkring de pågældende berørte arealer. For udvindingsforetagender med en arealstørrelse på fra ti hektar undersøger delstatsplanlægningen **nødvendigheden af en undersøgelse af om rummet kan bære det iht. § 14, LaplaG i forbindelse med § 15 ROG.**

Med hensyn til udnyttelsen af råstoffer og gennemførelsen af udvindinger samt re-kultivering og tilbageførsel til naturen af dem henvises til de pågældende principper i Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 4.6.

Til råstofforsyningen med hjemlige råstoffer indeholder regionalplanen totalt ca. **1.262** hektar som prioriterede områder og **9.488** hektar som forbeholdte områder til udvinding af overfladenære råstoffer. Deraf er over 90 procent arealer med sand- og grusleje forekomster. Fra et råstofudvindingssynspunkt skal især råstofsikringen af de prioriterede områder samt de forbeholdte områder i de potentielle råstofområder i klasse A og delvis klasse B beskyttes (i alt **8.657** hektar). For de prioriterede områder samt især skrøbelige forbeholdte områder i Planlægningsrum I har Den **Geologiske Delstatstjeneste** derfor anslået råstofpotentialet af sand og grus. Til formålet blev både råstoffernes mægtighed og udelukkelsesarealer (for eksempel gader eller gamle udvindingsområder), tekniske udvindingstab og et generelt overslag over yderligere indflydelsesfaktorer (for eksempel små udelukkelsesarealer) beregnet. Ifølge disse beregninger er der inden for de prioriterede områder samt i de udvalgte forbeholdte områder i Planlægningsrum I en teoretisk udvindingsmulig råstofmængde på ca. **651** millioner tons sand og grus til disposition. Uden for de allerede godkendte eller søgte områder er dette potentiale generelt med forbehold af ikke overskuelige fradrag (for eksempel godkendelsesregler, grundejendomsforbehold).

Det tages for givet at behovet for hjemligt sand og grus stiger yderligere i de kommende år pga. den forøgede byggevirksomhed. Andelen af den anslåede fremtidige hjemlige årlige produktion på ca. 19,5 millioner tons på delstatsplan ligger statistisk på ca. 3,6 millioner tons pr. år i Planlægningsrum I. De tidsmæssige beholdninger i de prioriterede områder i Planlægningsrum I anslås til at dække ca. 25 års behov. Der er flere råstoffer i de forbeholdte områder. Det teoretiske råstofpotentiale af sand og grus i de udvalgte betydelige, forbeholdte områder er ca. **561** millioner tons. Det er dog umuligt at foretage en sammenlignelig beregning af rækkevidden på grund af vanskeligt forudsigelige omsætningsforbehold.

For så vidt bidrager regionalplanen med dens fastlæggelser til en langtids-råstofforsyning i Planlægningsrum I.

B til 3

Kommunerne Handewitt og Wanderup har sammen opstillet en anvendelseskoncept for det centrale grusudvindingsområde på begge sider af Bundesstraße 200 mellem Bundesautobahn 7 og Wanderup. Forudset er den efterfølgende udvikling af rekreative-infrastruktur i området for afsluttede udvindingsforetagender. I overensstemmelse hermed er dette område også udlagt til rekreation. Ved de efterfølgende planlægninger skal således begge aspekter, råstofudvinding og rekreation, bringes i harmoni, især med henblik på beskyttelse mod miljøtruende forurening samt trafikale interesser vha. en grundig afvejning.

2.7 Turisme og rekreation

Der henvises til LEP 2021, kapitlerne 4.7, 4.7.1, 4.7.2 og 4.7.3.

Principper og målsætninger i rumplaceringen

1 G

Tyngdepunktrum for turisme og rekreation er

- ved Nordsøen
 - de nordfriesiske øer, Sylt, Amrum, Föhr og Pellworm samt Nordstrand og de Halligen Hooge, Langeneß og Oland,
 - rummene omkring Dagebüll, Sankt Peter-Ording og Husum;
- ved Østersøen:
 - Flensburgs kystområde samt rummet omkring Glücksburg,
 - kystområdet fra Steinbergkirche til Kappeln.

Væsentlige rum for turisme og rekreation er fastlagt på kortet.

I de væsentlige rum for turisme og rekreation skal der lægges særlig vægt på turisme og rekreation.

2 G

Opførelsen af fritidsboliger skal **undgå** i tyngdepunktrummene for turisme og rekreation.

3 Z

På de nordfriesiske øer Amrum, Föhr og Sylt **samt på de nordfriesiske Halligen** må der ikke gennemføres nogen bymæssige planlægninger til opførelse af fritidshuse. Det gælder både bymæssige planlægninger til hidtil ubebyggede områder **for** udvidelse af bestående bygningstilladelser i bestående områder.

Til udvikling af nye byggearealer og fremskaffelse af nye byggetilladelser til helårsboliger skal der anvendes egnede redskaber til vedvarende sikring af rummet for helårsbeboelse.

G

I de bebyggede egne skal kommunerne medvirke med opstilling af bebyggelsesplaner samt yderligere byggevedtægter til opretholdelsen af det bestående rum til helårsboliger og til undgåelse af yderligere omkringværende udnyttelse af rummet for helårsboliger.

Fremskaffelse af helårsboligrum skal være behovsbetinget. Fokus skal være på små og familieegnede samt betalbare boliger. I særdeleshed skal der lægges vægt på den i offentligheden kendt mangel på betalbare og små beboelser på egnet måde.

4 G

På de nordfriesiske øer Amrum, Föhr og Sylt må der i princippet ikke udlægges nogen nye turistområder på grund af den høje konkurrence om områder og den allerede opførte høje koncentration af turistinfrastrukturen.

Planlægninger og forholdsregler af turistmæssig art skal primært være af kvalitets- og strukturforbedrende art samt til forlængelse af sæsonen. Udvidelsen af bestående kapaciteter må kun ske sparsomt.

Ved større turistprojekter skal der være opmærksomhed på en behovsbestemt skabelse af personalebeboelser i den rumlige bosættelsessammenhæng samt en varig sikring af brugen.

Ølandskaberne på Amrum, Föhr og Sylt skal sikres og vedligeholdes i særlig grad på grund af deres enestående betydning for naturbeskyttelse og turisme. Indgreb i den landskabelige husholdning skal begrænses til det nødvendige. Øernes frirum skal bevares. En yderligere tilnærmelse af bebyggelsen fra kysterne ind i det frie landskab og en yderligere sammenvoksning af enkelte, indbyrdes adskilte bydele skal undgås.

5 G

Turistplanlægninger og forholdsregler af betydning for rummet afstemmes mellem kommunerne over alle øerne på Sylt, Amrum og Föhr.

6 G

I tyngdepunktrummet omkring Glücksburg (Østersøen) må der kun udlægges nye byggeområder til turistformål i begrænset omfang på grund af de naturrumlige forhold. Der skal lægges særlig vægt ved afvejningen af rammebetingelserne for den faglige naturbeskyttelse og landskabet.

Angående den yderligere udvikling i tyngdepunktrummet omkring Gelting og Kappeln skal der tages højde for frirumsbeskyttelsen. I overensstemmelse hermed skal videreudviklingen koncentreres om allerede bestående turisttiltag.

7 G

Udviklingsområder for turisme og rekreation er fastlagt på kortet.

I disse områder skal en målrettet regional videreudvikling af mulighederne for turisme og rekreation tilstræbes.

I tilfælde af nye turisttilbud og -overnatningsmuligheder skal der skænkes opmærksomhed på en god integration i bosætningssammenhæng og i bestående turisme- og rekreatiønsstrukturer.

8 G

Kerneområder for turisme og rekreation er centrum i Friedrichstadt, centrum og strandområdet i Tönning og centrum og strandområdet i Schleswig. De er fastlagt på regionalplanens kort.

I kerneområderne for turisme og rekreation skal bestående turistmæssige infrastrukturer samt det bestående udbud af gæstgiveri sikres, forbedres kvalitetsmæssigt og udvikles under hensyntagen til de implicerede naturnære områder og strandzoners skrøbelighed. De lokale billedlige kvaliteter skal bevares og forbedres og bidrage til styrkelse af turismen.

I kerneområderne for turisme og rekreation skal campinghuse inkorporeres som en del af camping- og weekendpladserne i en brugs- og driftskoncept.

Nye sommerhusgrunde skal principielt ikke opføres, og bestående sommerhusområder må ikke udvides.

9 G

Kerneområder til rekreationformål er:

- totalplanmæssigt:
 - kystlandskabet Schlei;
- på tværs af planlægningsrum og amtsgrænser:
 - Eider-Treene-Sorge-regionen;
- i amtet Nordfriesland:
 - Langenberger Forst (Leck Kommune),
 - kystlandskabet Lundenberg,
 - halvøen Eiderstedt, inklusive kystlandskaberne Katinger Watt, Wasserkooog und Westerhever;
- i amtet Schleswig-Flensburg:
 - UNESCO-verdensarvstederne Haithabu og Danewerk mellem Busdorf og Ellingstedt
 - landskabet nord for Harrislee,
 - Langballigaus kystlandskab
 - skov- og sølandskabet nord for Selk (rundt om Haddebyer og Selker Noor),
 - Sankelmarker See og Fröruper Berge syd for Flensburg,
 - Treene mellem Tarp og Treia,
 - Handewitter Forst og sølandskabet Haurup – Wanderup;
- i Flensburg by:
 - Stiftungsland Schäferhaus Nord og Süd.

Kerneområderne til rekreatiønsformål er fastlagt på regionalplanens kort.

I kerneområderne til rekreatiønsformål skal rekreatiønsmulighederne forbedres kvalitativt, og rekreatiønsinfrastrukturen skal udbygges under hensyntagen til den økologiske bæredygtighed.

I kerneområderne, der overlappes af prioriterede områder for naturbeskyttelse eller forbeholdte områder for Natur og Landskab, skal brugskonflikter undgås ved at holde

kontrol med besøgende, og naturrummets kvaliteter/kulturlandskabet i særdeleshed sikres og videreudvikles.

Kerneområderne til rekreatiomsformål, der ligger i en god placering i forhold til det regionale centrum og de mellemstore centre betjener frem for alt den lokale rekreation. Denne funktion skal udvikles i pagt med naturen.

I kerneområdet for rekreation på halvøen Eiderstedt skal opførelsen af fritidshuse undgås.

Begrundelse

B til 1- 2

Delstatsudviklingsplan 2021 fastlægger de væsentlige rum for turisme og rekreation på grundlag af udbuds- og efterspørgselsorienterede kriterier. Tyngdepunktrumene er medtaget på regionalplanens kort. Målsætningerne for de tyngdepunktrumene for turisme og rekreation findes i Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 4.7.1.

Derudover gælder målene og principperne for infrastruktur for turisme og rekreation i Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 4.7.3. En rumlig konkretisering er ikke foretaget.

For området ved kysterne i tyngdepunktrumene på landsiden for turisme og rekreation er der på baggrund af de udnyttelser, der mindst sæsonmæssigt benyttes (f.eks. badning, vandsport), uden for Watt midlertidigt fastlagt en stribe med en udstrækning på en kilometer i bredden fra kystlinjen som tyngdepunkt for turisme og rekreation. Loven om naturbeskyttelse i de bestående områder (Nationalparken Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer, naturbeskyttelsesområder) samt prioriteten for naturbeskyttelse gælder stadig. Ligeledes skal der tages hensyn til gennemførelsen af tre-parts-Vadehavsplanen.

Tyngdepunktrumene for turisme og rekreation er karakteriseret ved en høj brugsintensitet og et betydeligt bosætningstryk. Antallet af feriegæster i disse rum forøges mærkbart til dels af mange dag-turister og weekendturister. Desuden er områdets ressourcer her værdifulde og begrænsede. Tyngdepunktrumene kræver derfor ordnende foranstaltninger for bosættelsen og til sikring af de for turismen og rekreationen vigtige frirum.

I tyngdepunktrumene for turisme og rekreation ved Østersø- og Nordsøkysterne samt på øen Pellworm og på Nordstrand er der til beskyttelse af frirummet fastlagt regionale grønne bæltter (se kapitel 2.2).

På øerne Sylt, Amrum og Föhr er der fastlagt grænser for byggeområdet. Inden for grænserne for byggeri må der foregå en yderligere byggemæssig udvikling (se kapitel 3.3).

På Halligen er der hverken fastlagt regionale grønne bæltter eller grænser for byggeområdet. Halligen befinder sig fuldstændigt i prioritetsområderne for naturbeskyttelse. Der har naturbeskyttelsen prioritet frem for al anden udnyttelse (se kapitel 2.1).

Tyngdepunktrumene for turisme og rekreation er også meget attraktive som fritidshusbopæl. For imidlertid ikke at hæmme forsyningen af boliger (der kan betales) til den stedlige befolkning, skal det påses ved nyudlægning af boligområder at de er til gavn for helårsbeboelse. Ud over de planlægningsretlige fastlæggelser (for eksempel begrænsning af beboelse i hovedbeboelsen i tilknytning til § 22 i

Bundesmeldegesetz og udelukkelse af „nr.2-boliger“ via finstyringskataloget i Baunutzungsverordnung (BauNVO) samt fastlæggelse af øvrige særområder „helårsbeboelse og turistgæstgiveri“ for at muliggøre et ligeværdigt og ordentligt samspil af turistgæstiveri og ferieboliger og helårsbeboelse) kan yderligere sikringsinstrumenter komme til anvendelse (for eksempel kontraktlige reguleringer, love om turisme iflg. § 22 i BauGB, miljøbeskyttelseslove iflg. § 172 i BauGB, anvendelse af Den Arvelige Byggelov på flader, der ejes af kommuner).

Yderligere konkretiseringer i indholdet – hvis det kræves - følger i Orienteringsrammer for byer og kommuner (se kapitel 5).

B til 3- 4

Øerne Amrum, Föhr og Sylt samt Halligerne er som en attraktiv turistregion og - destination karakteriseret ved en særlig naturnumlig kvalitet samt en høj koncentration af turistinfrastruktur. Totalt findes der således snævre arealbegrænsninger for yderligere bosætningsudvikling i ø- og Hallig-kommunerne. På den baggrund har der udviklet sig et boligmarked med stort særpræg. Fremskaffelsen af betalbar beboelse er kun med betydelig anstrengelse opnåelig for øens befolkning. Der kan fremadrettet observeres en varig forvandling fra helårsbeboelse til ferie- og fritidsbeboelse, der fratager flere boliger til helårsbeboelse fra markedet. Absolut nødvendig arbejdskraft og andre boligsøgende har uhyre svært ved at finde en betalbar bolig. På Halligerne er denne udvikling endnu mere dramatisk, da der totalt kun i begrænset omfang er bygninger og bygge-mulige flader til rådighed. Det afstedkommer betydelige problemer for ø- og Hallig-kommunerne, især med hensyn til opretholdelsen af udbud af de kommunale hjælpefaciliteter. Derfor må der ikke længere gennemføres nogen byggeplaner til opførelse af fritidshuse. Dette gælder både nybygning af fritidshuse samt ændret brug af fritidshuse. Resterende til boligbygning egnede arealer er forbeholdt helårsbebyggelse.

Det har vist sig at byggeledelsers fastsættelser og fremstillinger alene ikke er tilstrækkelige til at sikre helårsbeboelsen permanent. Derfor skal der oprettes egnede juridiske redskaber fra kommunernes side til at sikre helårsbeboelsen til formålet på lang sigt. Det er især udvikling af kommunale arealer, enten vha. anvendelsen af bebyggelsesret eller vha. kommunalt boligbyggeri, hvor kommunen selv eller et kommunalt driftsselskab er tovholder for boligbyggeriet.

Den permanente sikring af helårsbeboelser skal blot tillægges en særlig betydning for nye byggearealer, men angår også de bestående byggeområder i de bebyggede egne. Allerede i boligmarkedskoncepterne for øerne Sylt, Amrum og Föhr samt i vurderingen af boligbehovet på øen Sylt er det blevet klart at den permanente forandring fra helårsbeboelsesrum til fritids- og feriebeboelse skærper flaskehalsen i udbuddet af boligrum. Derfor skal kommunerne tillægge sikringen af det endnu disponible helårsbeboelsesrum særlig vægt.

Ovennævnte koncepter og vurderinger har lagt for dagen at behovet for helårsbeboelsesrum ligger inden for området små og familieegnede samt betalbare boliger. I udviklingen af boligbyggeriet skal dette behov tilgodeses.

På baggrund af de særlige rumlige rammebetingelser på de nordfriesiske øer må der ikke udlægges nogen nye byggearealer til turistformål. Der skal gås ud fra at belastningsgrænsen især på øen Sylt allerede er nået.

Fokus på yderligere turistmæssige udvikling skal derfor i mindre grad dreje sig om udvidelse af arealer og kapacitet, men skal dreje primært dreje sig om kvalitets- og strukturforbedring samt den forlængelse af sæsonen.

Nye større turistprojekter genererer normalt også et ekstra behov for personaleboliger. Den behovsbestemte fremskaffelse af personaleboligrum samt sikring af formålsbestemmelsen skal derfor medtages som element ved større turistprojekter.

Frirumsbeskyttelsen har særlig betydning på øerne og der skal derfor tages hensyn til den ved alle planlægninger.

B til 5

På grund af de rumlige begrænsninger på øerne skal man generelt regne med konsekvenser over hele øerne af turistplanlægninger af betydeligt omfang. Der skal derfor tillægges en særlig vægt på den mellemkommunale afstemning.

B til 6

Bosætningsområdet i byen Glücksborg er omringet af værdifulde landskaber og følsomme naturrum. Der skal lægges særlig vægt ved afvejningen af rammebetingelserne for den faglige naturbeskyttelse, landskabet og frirummet.

Tyngdepunktrummet omkring Kappeln og Gelting er karakteriseret af en af små turistbrugsstrukturer, især i baglandet ved Østersøen, og for det andet af hhv. båndformede og turistmæssige agglomerationer ved kysten. Videreudviklingen af turistinfrastrukturen skal derfor koncentreres om de allerede forhåndenværende tiltag.

B til 7

Regionalplanen konkretiserer udviklingsrummene for turisme og rekreation i Delstatsudviklingsplan 2021 som udviklingsområder. Landskabsrammeplan 2020 for Planlægningsrum I angiver det faglige grundlag. Inddraget i udlægningen af udviklingsområder har været

- områder med særlig egnethed til rekreation,
- naturparker og
- landskabsbeskyttelsesområder.

Afgrænsningen tager således hensyn til det naturrumlige og landskabsmæssige potentiale i delstaten. Områder med særlig egnethed til rekreation har en mangfoldighed i landskabet og er dermed et afvekslende landskabsbillede. Foruden mangfoldigheden i landskabet er det typiske landskabsudseende, som man ikke kan tage fejl af (for eksempel mose, **hedelandskaber**, hække, floddale), udtryk for hvor egnet et landskab er til rekreation.

Naturparker består hovedsageligt af landskabs- og naturbeskyttede områder. De kombinerer beskyttelsen med den varige udnyttelse af et kulturlandskab, og kan også tjene dyre- og biomangfoldigheden. De er i kraft af deres landskabers forudsætninger af særlig betydning for rekreation.

Beskyttede landskabsområder har ligeledes generelt en særlig betydning for rekreation.

Målsætningerne for udviklingsområderne for turisme og rekreation findes i Delstatsudviklingsplan 2021, kapitel 4.7.2.

Der skal også skænkes opmærksomhed på regulering af naturbeskyttelsen i udviklingsområderne for turisme og rekreation. Dette gælder for eksempel for udviklingsmålene i naturparkerne og regulering og forbud i de beskyttede landskabsområder. I særdeleshed skal det typiske udseende i landskabet bibeholdes og plejes.

Udviklingsområderne for turisme og rekreation supplerer tyngdepunktrummene for turisme og rekreation og skal bidrage til en varig udvikling af rekreation og turisme i indlandet. Den aktive oplevelse af naturen og landet skal således stå i forgrunden. Foranstaltninger til udvikling af rekreation og turisme kan også bidrage til fremme af de kommunale hjælpefaciliteter.

Attraktive cykel- og vandrestier bidrager især til oplevelser i naturen og landskabet. De forbinder ikke blot interessant mål for turisterne, men udgør en meget miljøvenlig form for fritidsbeskæftigelse for indbyggerne og de besøgende (der henvises til de i kapitel 4.4 nævnte fjerncykelstier).

B til 8

Kerneområder for turisme og rekreation afviger kvalitativt og kvantitativt fra udviklingsområderne, og når dog (endnu) ikke forudsætningerne for fastlæggelse som tyngdepunktum til turisme og rekreation.

Det faglige grundlag for fastlæggelsen af kerneområder til turisme og rekreation samt kerneområder til rekreation (se stk. 4) udgøres af et fagligt bidrag fra planlægningsgruppe for miljø og kontorer, KoRIS fra året 2017. De beregnede afgrænsningsforslag samt de deri indholdte målretninger er medtaget i Regionalplan I.

Kommunernes valg til fastlæggelse af kerneområder til turisme og rekreation blev truffet på grundlag af det samlede tal på overnatninger og turismens intensitet.

I tilknytning til kriterierne for fastlæggelse af de væsentlige rum til turisme og rekreation i Delstatsudviklingsplan 2021 skete der en tilknytning til kerneområderne til turisme og rekreation generelt, når

- intensiteten af turismen (overnatninger pr. 1.000 pr. gæst) er større end 2.500 (dette svarer til 100 procent af kriteriet for tyngdepunktum), og
- det totale tal overnatninger er større end 160.000 (dette svarer til 80 procent af kriteriet for tyngdepunktum).

Det blev også undersøgt om en turistinfrastruktur med høj økonomiske relevans er til stedet for at filtrere overnatningstal fra, der frem for alt kan tyde på et væsentligt erhvervsrejsetyngdepunkt. Hvis enkelte kommuner kun har et overnatningstal på 120.000 (dette svarer til 60 procent af kriteriet for tyngdepunktum), men udviser en turistinfrastruktur med stor økonomisk relevans, så fastlægges de som regel ligeledes som kerneområder for turisme og rekreation.

Dataene fra en analyse fra Tourismus- und Bäderforschung in Nordeuropa (NIT) danner grundlag for afgrænsningen til det konstaterede omfang af overnatningskapaciteter og overnatninger i delstaten fra år 2017, som også danner grundlag for afgrænsningen af tyngdepunktum i Delstatsudviklingsplan 2021.

For enkelte kerneområders vedkommende for turisme og rekreation er det muligt for dem i fremtiden at „vokse“ ind i kategorien tyngdepunktrum.

Kerneområdet for turisme og rekreation i Steinbergs kystområde er vist skraveret på kortet.

Mindre kerneområder for turisme og rekreation (Friedrichstadt, Tönning og Schleswig) omfatter generelt kommunernes midtpunkter, eventuelt inklusive strandområderne. De er fastlagt på kortet som piktogrammer.

Kerneområderne for turisme og rekreation omfatter også delvis naturbeskyttelses- og økologiske områder af høj værdi. I udviklingen af turisme og rekreation skal der tages særlig hensyn til disse skrøbelige områder.

Delstatsudviklingsplan 2021 bestemmer i kapitel 4.7.3, stk. 6, at campinghuse skal inkorporeres i et brugs- og driftskoncept i de væsentlige rum for turisme og rekreation, og at denne bestemmelse kan udvides til kerneområderne for turisme og rekreation. Med henblik på en styrkelse af turismen i disse kerneområder bliver der gjort brug af denne mulighed i regionalplanen.

En restriktiv omgang med nye weekendhusområder og udvidelse af bestående weekendhusområder skal bidrage til styrkelse af turismen i kerneområderne.

B til 9

Som kerneområder til rekreation er (generelt) de områder inden for udviklingsområderne fastlagt, i hvilke der er en særlig høj landskabskvalitet og en koncentreret rekreationsinfrastruktur. I undtagelsestilfælde blev et kerneområde til rekreation uden for udviklingsområderne, når området ligger tæt ved et regionalt centrum og udviser en god åbning med rekreationsveje eller kan lukkes (nærrekreation). Ovennævnte faglige bidrag er ligeledes grundlag for det.

Kerneområderne til rekreation i Planlægningsrum I omfatter både dele af kyst-, sø- og flodlandskaber så vel som skovarealer og åbent land. Til udlægning af arealer skal her især nævnes halvøen Eiderstedt. De egne der er medtaget er, når der ved siden af en rumlig nærhed kan ses en koncentreret rekreationsinfrastruktur (for eksempel museer, en attraktiv gammel by, fritidsfaciliteter, forbindelser til regionale og/eller et mellemregionalt rekreationsvejnet). Som båndformet kerneområde er Schlei fastlagt på tværs af planlægningsrum, som umiddelbart kerneområdet for det vestlige område, UNESCO-verdensarven Haithabu og Danewerk langs Haupt- og Krummwall grænser op til. Den østlige del af verdensarven, der fortsætter gennem Osterwall, er i Planlægningsrum II, ligeledes udlagt som kerneområde for rekreation.

Kerneområderne for rekreation, hvis placering er ideel i forhold til de større centrale småbyer, udses primært som nærrekreatiomsområder. Det kan bidrage til minimeringen af brugskonflikter med Natur og Landskab at skabe indfletninger ad målrettede vejføringer.

Kerneområdet for rekreation på halvøen Eiderstedt er desuden meget attraktivt på fritidsbeboelsesområdet. For imidlertid ikke at hæmme forsyningen af boliger (der kan betales) til den stedlige befolkning, skal det påses ved nyudlægning af boligområder at de er til gavn for helårsbeboelse. I tilknytning til de planmæssige udlægninger kan der komme vidtgående sikringsforanstaltninger på tale (for eksempel kontraktmæssige reguleringer). Der er fastlagt flere målsætninger for kerneområderne til turisme og/eller rekreation – i behørig udstrækning – i orienteringsrammen for byer og kommuner i kapitel 5.

Temakortet Turisme og rekreation giver et overblik over de rumlige fastlæggelser til turisme og rekreation i Planlægningsrummet (tyngdepunktrum og udviklingsområder til turisme og rekreation samt kerneområder til turisme og/eller rekreation).

Temakortet er vedlagt Appendikset som 3.2..

5. Orienteringsrammer for byer og kommuner

Grundlag for rumplacering

5.1 Nærområde Flensburg

Det regionale centrum Flensburg er et markant service- og forsyningscentrum i planlægningsrummet. I kraft af hvor tæt den danske grænse er, er der en tæt tilknytning til det skandinaviske rum. Det gør at det regionale centrum har en vigtig funktion som indkøbs- og kulturcentrum, hvis søgning kommer fra et godt stykke af Jylland.

Samtidig tjener Flensburg by på turismen i kraft af dets nærhed til Danmark. Der er etableret samarbejde især med kommunerne Sønderborg og Aabenraa inden for rammerne af Städtetenzwerks Grenzdreieck-Grænsetrekanten og i kraft af partnerskabet i regionen Sønderjylland-Schleswig. I disse rammer skal de tysk-danske mellemkommunale grænsesamarbejde styrkes og udbygges.

Således er Flensburg by et voksende regionalcentrum med stigende tilvandring til et i et brutto-struktursvagt men differentieret betragtet landligt rum. På trods af et forventeligt svindende indbyggertal i amtet Schleswig-Flensburg kan man tydeligt se indflydelsen fra regionalcenteret i kommunerne i den såkaldte første bosættelsesring i form af dannelsen af forstæder. Der kan således tales om en tilsvarende magnetvirkning og en stigende betydning i regionen Flensburg.

Denne stigning i betydningen genspejler sig både i migrationstallene over de seneste år og i den aktuelle forudberegning af befolkningen, ifølge hvilken Flensburg by vil være det kraftigste vækstrum i fremtiden i Schleswig-Holstein. Tilsvarende høje er kravene til boligopførelse samt den dermed forbundne tilvejebringelse af grundlæggende infrastruktur til lokalforsyning og kommunens behov.

Flensburg skal sikres og yderligere udbygges som et sted for tvær-regionale indretninger (for eksempel inden for uddannelse, socialt og kulturelt) i dens differentierede struktur samt som detailhandels- og serviceydelsescentrum i det delstatslige rum. Det bestående og etablerede fælles økonomiske fremme af Flensburg by og af amtet Schleswig-Flensburg skal sikres og videreudvikles. Her skal både styrkelsen af muligheden for innovation i den regionale økonomi og den varige udvikling af den økonomiske region være af central betydning. Integrationen med hele Østersø-rummet skal udnyttes som chancer og perspektivet videre udbygges.

Af særlig betydning for den fremtidige udvikling af byen er

- udformningen af de nødvendige transformationsopgaver i forbindelse med udfordringerne til klimabeskyttelse og tilpasning til klimakonsekvenser (f.eks. inden for energiforsyningen) også sammen med oplandet,
- modtagelsen og fremskaffelsen af behovsbestemt beboelse under en varig arealøkonomis præmisser,
- modtagelsen og udviklingen af tvær-centrale konstruktioner samt af social- og uddannelsesinfrastrukturen samt af kulturudbud,
- sikring og udvikling af erhvervs- og industristrukturen,
- fremskaffelsen af yderligere kvalificerede og profilerede erhvervsflader til det tvær-regionale, regionale og lokale behov på baggrund af det begrænsede arealudbud i byområdet, også i samarbejde med oplandet,
- en bæredygtig sikring af arbejde og arbejdskraft på baggrund af den

progressive demografiske ændring,

- sikringen og styrkelsen af landskab til universiteter og højere læreanstalter samt deres forgrening med by og region som en vigtig lokal faktor,
- sikringen og den varige fremadskridende udvikling af de regionale og tvær-regionale trafikinfrastrukturer,
- organisationen af trafikskift vha. styrkelse og udbygning af miljøsamslutningen sammen med oplandet,
- fremme af transformationsprocesser af særlig ramte bydele og brancher (for eksempel havnevirksomheden),
- styrkelsen af bymidten og bydelscentre som beboernære forsyningssteder til sikring af hele byens forsyning (bland andet ved fremme af den stationære handel, kulturelle udbud og opholdskvaliteten),
- styrkelsen af turistfunktionerne og af byturismen.

Centrum af Flensburg med havneområde, fordums historisk merkantil havn og maritime flair skal bibeholdes som handels- og serviceydelsescentrum samt som hovedvirksomhedsområde (med kerneområde vestlige og nordlige gamle by) i dets mangfoldighed og i **særdeleshed styrkes i dets beboelsesfunktion** som midtpunkt for turismen i byen. Foruden opretholdelsen og sikringen af de historiske bosætningsområder i den gamle by sker der i Trogtal mellem Fördehängen flere vigtige bosætningsændringer og -forøgelse i kraft af konversion. Her skal der udvikles blandede, urbane områder og yderligere erhvervsmæssigt udviklingspotentiale samt nye steder for tvær-centrale udbud.

Der er udarbejdet talrige vigtige overordnede koncepter (Flensburg-strategi, ISEK, retningslinjer for en varig bosætningsudvikling) samt sektorkoncepter (for eksempel i områderne beboelse, mobilitet, klimabeskyttelse, detailhandlen, sportsudvikling, uddannelse og integration) til udviklingen og bosætningsvirksomheden i byen.

Således er der udarbejdet en ny Byudviklingsstrategi Flensburg 2030+ med tyngdepunkt for bæredygtighed for byen.

Både arealudnyttelsesplanen og landskabsplanen er under udarbejdelse til videre udviklings samt tilpasning til ændrede rammebetingelser. Den siden 1998 aktive og senest **2021** ændrede arealudnyttelsesplan giver stadig kun begrænset arealpotentiale til opførelsen af nye boligkvarterer. Det skyldes frem for alt det omfattende boligbyggeri, der i de forløbne ti år har kunnet noteres i Flensburg by på grundlag af stigningen i befolkningstallet, og som allerede nu funder sted i stigende grad i bestanden, pgs. konversion eller efterfølgende komprimering. Den videre bosætning ved boligbyggeri vil derfor også primært skulle udfolde sig ved indre udvikling. Mellem- og langfristet stræber Flensburg by efter målet for en areal-amtslig økonomi ved at opbygge en arealstyrkelse.

Konversionsarealerne på tidligere forbundstats-militære beliggenheder (bland andet Briesen kaserne, Grenzland kaserne og Marine-Stützpunkt) er i mellemtiden i vid udstrækning blevet bebygget. Flere større konversionsarealer i byområdet befinder sig på tidligere havne-, håndværks- sports- eller sygehusarealer, som står til disposition til udvikling af nye bymæssige (beboelses-)kvarterer (blandt andet Bahnhofstal, den østlige side af havnen efter flytning af erhvervshavnen til vestsiden af fjorden samt arealerne fra Diakonissestiftelsens sygehus samt Sankt Franziskus hospital efter opførelsen af det nye centralsygehus i Peelwatt). En analyse til den indre udvikling af 2021 peger desuden på et yderligere boligbyggepotentiale, og ligeledes de i kraft af det frie boligmarked „en passant“ realiserede projekter til efterfølgende komprimering.

Landingspladsen Flensburg-Schäferhaus har iflg. LuftVG §17 et begrænset byggebeskyttelsesområde. Der henvises til de pågældende reglementer.

Der må gås ud fra den fremadrettede tilstedeværelse af et øget behov for nybyggeri i hele Flensburg by og det omliggende land. På baggrund af arealmanglen i det regionale centrum får den mellemkommunale afstemning af bosætningsudviklingen som før en øget betydning, også når tallene fra den bymæssige overvågning af boligbyggeriet antyder at prognoserne for behovet for nye boliger i byområdet kan realiseres. Det bestående samarbejde mellem by og opland bør derfor yderligere intensiveres og forstærkes. Her skal der særligt tages højde for **det nuværende behov for** mindre, gunstige og barrierefrie samt familieegnede lejeboliger.

Det skal være et mål at opstille bindende aftaler om en afstemt udvikling af boligbyggeriet **i form af arealbesparende og bæredygtigt byggeri** på grundlag af de endnu gældende principielle aftaler i regionen. Som perspektiv skal der fastholdes et blik på en fælles by- og oplandsplanlægning. I denne proces skal det regionale centrum Flensburg være særlig ansvarligt (se også kapitel 3.2).

I den bredere region Flensburg ud over by og opland er der stadig et stort behov for egnede, behovsdækkende erhvervsarealer. Dette behov kan ikke alene dækkes af regionalcenteret Flensburg. Til udvikling af erhvervssektoren er der i henhold til arealudnyttelsesplanen kun begrænsede udvidelsesmuligheder af bestående erhvervsområder i byområdet Flensburg. Også i de direkte tilgrænsende kommuner er der kun begrænsede erhvervsarealer til rådighed. Derfor er der for videreudviklingen og intensiveringen ikke blot behov for samarbejde mellem by og opland til erhvervsarealudviklingen, men en regional koncept.

Erhvervsarealkonceptet for Bundesautobahn 7 Nord har imidlertid leveret solide faglige grundlag for den erhvervsmæssige udvikling. For at sætte strukturen i perspektiv bør den rumlige fokus imidlertid udlægges på en større tilpasset region. De regionale aktører skal således medvirke til en regionalt afstemt udvikling af erhvervsarealer. Her er især det fælles erhvervsfremme i amtet Schleswig-Flensburg og Flensburg by oplagt.

Samtidigt bør det bestående samarbejde i området for udviklingen af erhvervsområder mellem Flensburg og Handewitt og hhv. Fensburg, Wees og Glücksburg (Østersøen) intensiveres og nye samarbejdsmuligheder derudover undersøges.

Grænsestedet og bykantkernen II. Ordnung Harrislee opfylder vigtige supplerende funktioner som beboelse og lokalitet for industri og håndværk samt på området lokal rekreation. De på grundlag af de bymæssige rammeplaner realiserede udviklinger inden for boligbyggeriet i den nordlige del af egnen vil inden for overskuelig tid være udtømt. På den baggrund har den interne udvikling i Harrislee en særlig betydning. **I henhold til delstatsudviklingsplanen 2021, kapitel 3.1.5 skal bosætning ske i størst mulig samklang med det overordnede centrum.** I kommunen Harrislee skal yderligere arealpotentiale til erhvervsudvikling i området af Ochseweg undersøges i tilknytning til de bestående erhvervsarealer i samklang med Flensburg by.

Byrandkernen II. Ordnung Glücksburg (Østersøen) befinder sig i tyngdepunktrummet for turisme og rekreation, og skal opretholdes og varigt videreudvikles i overensstemmelse hermed, foruden dets attraktive boligfunktion især som turismetyngdepunkt, sundhedscentrum og nærkreationssted. Her skal foranstaltninger til struktur- og kvalitetsforbedring have prioritet over en ren kapacitetsmæssig udvidelse. Der er fastlagt regionale grønne bæltter (se kapitel 2.2

og 2.7) til sikring af store frirum til turisme og rekreation i tyngdepunktsrummet. Byggeudviklingen i byen er stærkt begrænset på grund af de faglige rammebetingelserne for den kystbeskyttelse, landskab og natur. Den interne udvikling får således en særlig betydning. Udviklingen af bosætningen skal koncentreres om byrandkernens byggemæssigt sammenhængende bosætningsområde. En udvikling af byggeri i de ikke-centrale egne må kun ske i rimeligt forhold til egnen. Med hensyn til udviklingen af byggeri skal en aktuel behovsdækning tages i betragtning. Ved hjælp af egnede juridiske redskaber skal helårsbeboelse sikres og opførelsen af yderligere fritidsbeboelse forhindres. Der henvises til kapitel 2.7 Begrundelse til 1-2. I henhold til delstatsudviklingsplanen, kapitel 3.1.5 2021 skal bosætning i byrandkernen ske i størst mulig samklang med det centrale Flensburg.

Kommunen Wees har byggemæssigt i kraft af bebyggelsen på Landesstraße 268 et sammenhængende bosætningsområde med Glücksburg og tager således del i byrandkernens II's tyngdepunktfunktion. Ordnung del. Der henvises til kapitel 3.1, stk. 2.

Kommunen Handewitt (bydel Handewitt) er på grund af sin størrelse, beliggenhed og beskaffenhed både reserveret til en særlig bolig- og en erhvervsfunktion. Dermed er en stærkere bolig- og erhvervsudvikling mulig. Men udviklingen må ikke gå ud over bosætningstyngdepunktet Flensburg. Udviklingen skal afstemmes med dette og om muligt sikres ved hjælp af mellemkommunale aftaler (se kapitel 3.2). Den erhvervsmæssige udvikling skal endvidere ske inden for rammerne af det til formålet bestående forbund af kommuner, Flensburg-Handewitt. Første tiltag til den fælles udvikling, også til byggeriarealer inden for rammen af forbundet til formålet burde viderefølgendes og intensiveres i by-opland-samarbejdet

Erhvervsbeliggenheden i Handewitt servicerer den stedlige, regionale og tvær-regionale behovsdækning på grundlag af tilknytningen til delstatsudviklingsaksen Bundesautobahn 7. Betydningen af erhvervstyngdepunktet i regionen skal også sikres i fremtiden.

Trafikforholdene har en afgørende betydning for den videre udvikling af erhvervsarealet ved Bundesautobahn 7/Bundesstraße 199, direkte ved motorvejtilkørslen i Handewitt. Flytningen af Bundesstraße 199 samt dens nybygning med to til fire baner som ringvej for Handewitt skal derfor have prioritet (se også kapitel 4.1, mål 2).

Det skal undersøges om der er potentielt flere erhvervsarealer i tilslutning til det bestående erhvervsområde på Bundesautobahn 7 og Bundesstraße 199.

Bydelen Weding i kommunen Handewitt danner sammen med Flensburg by et sammenhængende bosætningsområde og tager således del i regionalcenterets tyngdepunktfunktion. Der henvises til kapitel 3.1, stk. 2.

Kommunen Wees er reserveret til en særlig erhvervsfunktion. Dermed er en stærkere erhvervsudvikling mulig. Men udviklingen må ikke gå ud over Flensburg og Glücksburg. Udviklingen skal afstemmes med dem og om muligt sikres ved hjælp af mellemkommunale aftaler (se kapitel 3.2). I det foreliggende tilfælde skal der tages højde for en fælles udvikling med Flensburg og Glücksburg på sammenhængende arealer i Flensburg by og kommunen Wees, vest for Kreisstraße 92, i tilslutning til det bestående erhvervsområde. Det skal sikres over en fælleskommunal aftale. Den fælles mellemkommunale udvikling er en forudsætning for en stærkere erhvervsmæssig udvikling af kommunen Wees.

I nærområdet er kommunen Husby godt rustet og disponerer også over en god trafikalk forbindelse i kraft af jernbanestoppet. Inden for rammerne af by-opland-samarbejdet kan det undersøges om kommunen Husby er egnet til en forøget bosætning. Der henvises til Delstatsudviklingsplan 2021s retningslinjer.

Til organisation af bosætningsstrukturen i det tætte rum omkring Flensburg er der fastlagt betydningsfulde grønne regionale skel. Det grønne skel mellem kommunen Wees og Flensburg by skal endvidere forhindre en sammenvoksning af bosætningsselementer og sikre vigtige bymæssige frirum. I kommunen Handewitt sikrer et grønt skel det betydningsfulde frirum mellem Bundesstraße 200 og bydelen Jarplund.

Den uden for by- og oplandsområdet ved Bundesstraße 199 beliggende kommune Langballig er klassificeret som område med en supplerende regional forsyningsfunktion på grund af dets beskaffenhed. Området er således supplerende tyngdepunkt for boligbyggeri og erhverv. Det har således en vis forsyningsfunktion for det landligt strukturerede rum øst for by og oplandet (se kapitel 3.2).

Syd for nærområdet på området tilhørende kommunen Handewitt befinder der sig et stort forbeholdt område til udvinding af overfladenære råstoffer (se kapitel 2.6). Der skal her tages passende højde for interesserne i råstofsikringen. Den berørte kommune Handewitt kan undersøge værktøjet for den koncentrerede arealplanlægning inden for rammerne af deres planlægningskompetence. Kommunen Handewitt har opstillet en koncept til udnyttelse af grus sammen med kommunen Wanderup. Her skal der udvikles en rekreationsinfrastruktur efter afsluttet udvinding. Således er dele af det forbeholdte område også udlagt til rekreation.

Inden for rammerne af udbygningen af trafikinfrastrukturen består målsætningen især i en tilslutning af oplandet ved hjælp af offentlig personnærtrafik af høj kvalitet og et cykelvejnet af kvalitativ høj kvalitet. Dette omfatter nye stop på alle skinnerelationer med henblik på en Regio-S-Bahn til bedre sammenknytning af regionen. Der henvises til kapitel 4.2. I den forbindelse skal **en udvidelse** af jernbanestrækningerne samt **en fornyelse** af banegårdens perron **overvejes, i tilknytning til** en mulig flytning af banegården til en ny fjernbanegård i byområdet.

Isæt infrastrukturen for fod- og cykeltrafikken skal udbygges for at reducere den individuelle motoriserede trafik. Det i Flensburg by bestående koncept med et cykelrutenet til hverdagscykeltrafikken skal videreføres og sættes i værk (se også kapitel 4.4). I den forbindelse skal der tilstræbes et mellemkommunalt samarbejde i det smallere fletningsområde i Flensburg by. Også i kombination og tilknytning med forskellige offentlige trafikmidler, som den ekstra udlægning af Park and Ride-parkeringspladser i udkanten af byen og cykelparkeringsmuligheder, især ved banegården samt et arealdækkende net af mobilitetsstationer, skal udbygges med henblik på multimodalitet.

Inden for rammerne af nybyggeriet på centralsygehuset i Flensburg skal der sikres en god trafikforbindelse i kraft af den offentlige personnærtrafik, især også for oplandet.

Kystrummet ved Flensburger Förde med de skovbeklædte Fördehängen, Stiftungsland Schäferhaus Nord og Süd samt skvområdet ved Handewitt (Handewitter Forst, Trommelberg) er værdifulde landskabsområder i nærområdet, der overvejende er udlagt som forbeholdte områder til natur og landskab eller prioriterede områder til naturbeskyttelse. De er **på grundlag af infrastrukturen for** turisme og rekreation samt for de landskabsmæssige kvaliteter **kategoriseret** som

tyngdepunktrum til turisme og rekreation eller kerneområde til rekreation. Her skal der især tages hensyn til den lokale nær-rekreation. Videreudviklingen af infrastrukturen skal foretages i pagt med naturen. Det samme gælder ligeledes for de for nær-rekreation relevante skovområder omkring Blixmoor og Twedter Feld/Süderholz og det åbne landskab Hornholzer Höhen. De er overvejende udlagt som forbeholdte områder til hhv. **Natur og Landskab og prioriteret område til naturbeskyttelse**. De ligeledes værdifulde landskabsområder ved Oberlauf der Treene og i området Fröruper Berge er i mindre omfang ligeledes en del af nærområdet. De udgør et betydningsfuldt nær-rekreatiomsområde, og skal videreudvikles som nær-rekreatiomsområde med særlig hensyntagen til interesserne for natur- og landskabsbeskyttelse (se også Nærområde Tarp og Mittelangeln, kapitel 5.2).

I kerneområdet til rekreation langs Langballigau samt i det yderligere kysttrum omkring Westerholz kan der foregå en forsigtig videreudvikling af turist- og rekreatiomsinfrastrukturen for en landskabsforbundet rekreation. Der skal være relevant opmærksomhed på interesserne for kystbeskyttelse og naturbeskyttelse. Den sæsonmæssigt bestående konflikt mellem rekreation og interesser i naturbeskyttelse samt begrænsninger på grund af arkæologisk følsomme områder, også helt ind i det ved siden af beliggende Westerholz, nødvendiggør en omhyggelig planlægning.

Havnen i kommunen Langballig og dens omkringliggende omgivelser er udlagt som kerneområde til rekreation (se kapitel 2.7). På grund af den rumlige overlapning med et prioriteret område til naturbeskyttelse skal der tilstræbes en miljøvenlig udnyttelse.

Det udlagte kerneområde til rekreation nord for Harrislee er på grund af landskabets kvaliteter et emne for en videreudvikling som nær-rekreatiomsrum. **De allerede bestående indfletninger og tilslutninger** i det danske naturrum nord for grænsen ved Flensborg Fjord med tunneldalen Kruså samt Kollunder Wald **skal sikres og videreudvikles**. I nærområdet skal tilgangen til nær-rekreatiomsområder af høj kvalitet **sikres og udbygges i byen Flensburg samt i dennes opland**. Der skal være let adgang til grønne og frie områder ved hjælp af offentlige trafikmidler. Der skal tilstræbes en mellemkommunalt afstemt kvalificering af landskabsrummene samt en planlægning af frirum (med henblik på økosystemer, rekreatiomsfunktioner, klimaændringstilpasning og vandkvalitet)

I denne forbindelse skal der skænkes opmærksomhed på bevarelsen af det værdifulde fjordlandskab som grundlag for den videre udbygning af turisme og rekreation.

Turistbureauet Tourismusagentur Flensburger Förde GmbH (TAFF) samt lokalforeningen Grünes Binnenland e.V. er vigtige aktører for en fælles, regionalt afstemt, varig udvikling af turismen. Deres aktiviteter skal videreføres for at udnytte potentialet for turisme og rekreation i regionen i stærk grad.

5.2 Nærområder Schleswig-Flensburg Amt

Nærområdet Schafflund

Nærområdet Schafflund befinder sig i Schleswiger Geest i grænseområdet op til Danmark. Det udmærker sig ved at have et stærkt landbrugspræg samt en tynd bebyggelsesgrad.

Det landlige centralsted Schafflund varetager som hjemsted og et skolecenter med grund- og kommuneskole, en socialstation, dagplejeindretninger samt handel og håndværk de grundlæggende omsorgsopgaver for nærområdet.

Der er sat grænser for udviklingen af beboelse i kommunen Schafflund på grund af den korte afstand til tidligere prioriterede områder til vindenergi samt til Schafflunds møllestrøm. Derfor skal egnede arealer til boligbyggeri undersøges omhyggeligt. I givet fald kommer der en mellemkommunal bosætningsudvikling i kommunen Meyn på tale.

Det erhvervsmæssige tyngdepunkt i det centrale Schafflund befinder sig nordvest for stedet. I forbindelse med det bestående erhvervsområde skal et egnet arealpotentiale undersøges til en behovsbestemt videreudvikling. Hvad der især er værd at notere er opskrivningen af det centrale sted ved Bundesstraße 199 med henblik på den trafikale situation samt den infrastrukturelle beskaffenhed. En yderligere forstærkning af enkelthandelssteder ved de stedlige udgange i vest og øst skal undgås.

Kommunen Wallsbüll grænser umiddelbart op til by- og oplandet til Flensburg. Et tværkommunalt samarbejde med by og kommune i by og opland skal tilstræbes (se også kapitel 5.1 i Stadt Flensburg).

I det nordlige nærområde disponerer kommunen Medelby over en infrastrukturel beskaffenhed over gennemsnittet under den centrale slette. Kommunerne i Kirchspiel Medelby-Holt, Jardelund, Medelby, Osterby og Weesby har stiftet en fælles forening til udvikling af beboelse og erhverv, med det mål at koncentrere bosætningen i kommunen Medelby. Der henvises til de pågældende forudsætninger i henhold til Delstatsudviklingsplan 2021.

Store dele i nærområdet er præget af vindmølle anlæg og tidligere prioriterede områder til udnyttelse af vindenergi. Man skal derfor regne med begrænsninger for bosættelsen.

Kommunen Schafflund ligger gunstigt for trafikken mellem de centrale steder Niebüll og Flensburg ved Bundesstraße 199. Den næste tilkørsel til Bundesautobahn 7 er ti kilometer væk.

Den nedlagte jernbanestrækning Risum-Lindholm – Flensburg-Weiche går gennem kommunerne Wallsbüll og Schafflund. Den nedlagte strækning sikres fremadrettet som linjeføring. Der henvises til kapitel 4.2, Begrundelse til 3-5.

Langs med Wallsbüllers Strom/Schafflunder Mühlenstrom samt nordøst for nærområdet er der udlagt arealer som udviklingsområde til turisme og rekreation på grundlag af deres nær-rekreative kvalitet.

Syd og øst for kommunen Böxlund er der desuden store naturbeskyttelsesområder (Böxlund egekrat og grusgrav, Frösleer-Jardelunde hede). Foruden tunneldalen i Schafflunder Mühlenstrom er disse områder nær-rekreatiomsområder af kvalitet. De

nævnte områder er også henholdsvis udlagt som prioriterede områder til naturbeskyttelse og forbeholdte områder for natur og landskab. Interesserne i natur og landskab skal der tages hensyn til.

5.3 Nærområderne Nordfriesland Amt

Nærområdet Leck

Nærområdet i det nedre centrum Leck er overvejende landligt af udseende. Leck udgør tyngdepunktet for bosætning i nærområdet, og betjener som primært indkøbs- og forsyningssted de omkring værende kommuner i nærområdet. Udbuddet skal udbygges efter behov, så funktionen kan sikres og forstærkes.

Af stor betydning for den videre udvikling af kommunen er omlægningen af den tidligere militærflyveplads Leck. Omlægningen sker i mellemkommunalt samarbejde mellem kommunerne Tinningstedt og Klixbüll.

Under realisering er der et omkring 14 hektar stort beboelsesareal i den østlige del af omlægningsarealet, der bliver lukket i Leck. Det skal udvides med ni hektar, så der planlægges ca. 350 husstande. Med dette areal kan det undercenterets boligbehov dækkes for en tid.

Desuden finder der allerede en udnyttelse sted af den tidligere landingsbane som teststrækning for motorkøretøjer fra Forbundsmyndigheden for motortransports side. Den særlige landingsplads for sejlsport kunne ligeledes flyttes ind i landingsbanens området (se også kapitel 4.6). Der er stadig arealer i brug af Bundeswehr i det sydøstlige område.

Business Park Südtondern med ca. 65 hektar erhvervsområde og et datacenter til brug i en tidligere bunker er under planlægning. Med den planlagte erhvervsudvikling kan regionens erhvervsbehov dækkes for en tid. For at undgå et for stort udbud kommer en snæver afstemning med det overordnede centrum Niebüll på tale. For den vestlige del af den tidligere flyveplads er der foretaget indledende overvejelser om forskellige ibrugtagningstiltag, hvis koncepter skal konkretiseres yderligere og tilpasses til beliggenheden. Målet er en økonomisk styrkelse af regionen ved hjælp af en strukturforandring, som de tilstødende kommuner i nærområdet også skal have gavn af.

Indtil nu befinder det erhvervsmæssige tyngdepunkt i Leck i det nordlige bosætningsområde i erhvervsområdet Nord. Men der er ganske vist ikke flere arealer til rådighed. Der kan forventes en videre udvikling der i forbindelse med udviklingen af omlægningsarealerne og skal foregå afstemt med hinanden. Der henvises til kapitel 3.4, Begrundelse til 1.

Det skal undersøges omhyggeligt, om der på den tidligere flyveplads foruden de planlagte bebyggelsesarealer er mere arealbehov mellemfristet. Udviklingskonceptet Leck 2030 har påpeget muligheder for videreudvikling af bestående boligkvarterer, efterfølgende koncentration samt bosætningssammenlægninger (blandt andet bestående planlagte reservearealer). Disse foranstaltninger skal sættes i værk parallelt med udviklingen af nye byggearealer på den tidligere flyveplads.

På vestsiden besværliggøres en byggemæssig udvikling af nærheden af prioriterede arealer til vindenergi. De indre forløb af Lecker Au og Lecker Mühlenstrom skal sikres som frirum og videreudvikles.

Den nedlagte jernbanestrækning Risum-Lindholm – Flensburg-Weiche går gennem småbyen Leck. Den nedlagte strækning sikres fremadrettet som linjeføring (se også kapitel 4.2).

Uden for det til bebyggelse sammenhængende bosætningsområde befinder bydelene Klintum og Oster-Schnatebüll sig. Den byggemæssige udvikling skal ske i pagt med den centrale egn og koncentrerer i den primære egn Leck, og en udlægning af et byggeområde i de områder skal undlades.

Klintumer Berg syd for selve Klintum er en høj (geotop), der præger landskabet på lang afstand og derfor skal holdes fri for bebyggelse.

Kommunen Leck er et anerkendt luftkursted. Syd for undercenteret befinder der sig et forbeholdt område for natur og landskab i form af Langenberger Forst, som samtidig er udlagt som kerneområde til rekreation. Rekreationsudnyttelsen skal derfor sikres under hensyntagen til aspekterne natur og landskab og forsigtigt videreudvikles. Nord for den tidligere landingsbane befinder der sig prioriterede områder til naturbeskyttelse. Om disse arealer kan have betydning for nær-rekreationen kunne undersøges som led i videreudviklingen af omlægningsarealerne.

Kommunen Ladelund varetager supplerende forsyningsfunktioner flere steder på grund af dens beskaffenhed samt beliggenheden i grænserummet til Danmark i et afsides beliggende og tyndt befolkede område. Ladelunds udvikling må ikke gå ud over det overordnede centrum. Der skal tilstræbes en afstemning og et mellemkommunalt samarbejde med det overordnede centrum. Der henvises til kapitel 3.2.

Badesøen nord for egnen med den lille campingplads kan udnyttes her som tilslutningspunkt til en forsigtig udbygning af rekreationsinfrastrukturen.

Den alternative anvendelse af et tidligere ammunitionsdepot i kommunen Enge-Sande er for det mest iværksat af virksomheder fra området Energi der kan fornys, inden for rammerne af GreenTEC/OffTEC Campus. Udlægningen af konceptet er juridisk forberedt i form af målafvejningsprocesser. De udgør grundlaget for den videre udvikling af området.

I kommunen Bramstedtlund er den alternative anvendelse af det tidligere sanitetsdepot for en erhvervsvirksomhed allerede langt fremskredet

Dele af nærområdet er allerede stærkt præget af udnyttelsen af vindenergi og af tidligere prioriterede områder til vindenergi. Herved består der begrænsninger for nogle kommuners vedkommende i udviklingen af bosættelser. Der skal således tages hensyn til de relevante interesser.

Nærområdet Süderlügum

Nærområdet, det landlige overordnede centrum Süderlügum, ligger i det landlige grænserum op til Danmark. Forsyningsfaciliteterne i det overordnede centrum er også præget af grænsehandlen, og de bestående retningslinjer for grænsehandlen skal overholdes i forbindelse med dets udvikling.

En yderligere byggemæssig sammenvoksning med kommunen Humptrup i den sydvestlige del skal undgås, og skellet skal opretholdes. På grund af den rumlige nærhed skal en snævrere afstemning af bosætningsudviklingen tilstræbes.

Det erhvervsmæssige tyngdepunkt befinder sig med gode trafikforhold ved Bundesstraße 5 nord for det overordnede centrum. Der skal undersøges for yderligere arealer til udvikling af erhverv i den rumlige tilslutning.

Opførelsen af Vestkystlinjen som vekselstrøm-højspændings-frit-hængende linje fra Brunsbüttel über Heide (Holstein), Husum og Klixbüll frem til Böglum ved den danske

grænse er allerede afsluttet (se også kapitel 4.8). Med denne nord-syd-linjeføring opnås sammenkoblingen af de regionale vindparker samt tilslutningen til det danske højspændingsnet. Det femte afsnit af Vestkystlinjen går tværs over nærområdet i nordlig-sydlig retning. Der skal tages hensyn til linjeføringens kurs i forbindelse med den kommunale byggeplanlægning.

På grund af nærheden til den danske grænse spiller grænsehandlens udbud en vigtig rolle i det overordnede centrum. Der henvises til de gældende retningslinjer for grænsehandel.

Med Bundesstraße 5 har nærområdet en god trafikforbindelse ind i regionen. Med jernbanestoppene i Süderlügum og Uphusum på jernbanestrækningen Niebüll – Tøndern er der desuden forbindelse til det regionale jernbanenet. Forbindelsen skal yderligere forbedres med et ekstra jernbanestop i Bosbüll. Et højere tidsgrundlag på strækningen skal undersøges.

De gode landskabsstrukturer i Süderlügum (indlandsklitter samt skovrige områder i det nordøstlige (Düderlügumer Forst)) egner sig især til nær-rekreation. Et værdifuldt landskabselement er FFH-området „Süderlügumer Binnendünengebiet“, som ligeledes er udlagt som tyngdepunktsrum i Biotopverbund-systemet. De nævnte områder er henholdsvis udlagt som prioriterede områder til naturbeskyttelse og forbeholdte områder for natur og landskab.

Nærområdet Neukirchen-Klanxbüll

Kommunerne Neukirchen og Klanxbüll har været klassificeret sammen som landligt overordnet centrum siden 2019. Varetagelsen af funktionerne i dette overordnede centrum for den tysk-danske grænse og ved Nordsøkysten det beliggende, landligt prægede nærområde skal ligge hos begge kommuner i tæt samarbejde. Dertil kommer især afstemninger af bosætningsudviklingen og af infrastrukturelle planlægninger. Til dette formål skal det undersøges, om der kan indsættes en fælles institutionaliseret arbejdsgruppe. Udviklingen af bebyggelse og erhverv i nærområdet skal koncentreres i begge egne. I kommunen Klanxbüll skal den videre udvikling af bosætningen foregå kompakt nordøst for banelinjen.

I egnen Hesbüll i kommunen Neukirchen befinder det erhvervsmæssige tyngdepunkt, med det eneste større sammenhængende erhvervsområde, i nærområdet. Der må ikke ske nogen yderligere udvidelse ud over det ved byggeplanlægning sikrede område på grundlag af den ikke integrerede beliggenhed af erhvervsområdet. Egnede arealer til en behovsbestemt, erhvervsmæssig udvikling af det samlede overordnede centrum skal undersøges i forbindelse med de centrale egne.

Betydningen for begge egne er fremdeles høj for pendlere til Sylt, og er tegn på den tætte forbindelse mellem nærområdet og øen. Kommunerne Neukirchen og Klanxbüll kan således påtage sig en aflastningsfunktion for det trængte boligmarked på øen Sylt i egenskab af fælles overordnet centrum på boligområdet. Her skal tages højde for et behovsbestemt boligbyggeri med henblik på opførelse af boliger, der kan betales og er af passende størrelse.

De samlede egnsudviklingskoncepter hos kommunen Klanxbüll med nabokommunerne Emmelsbüll-Horsbüll, Friedrich-Wilhelm-Lübke-Koog og Rodenäs samt kommunen Neukirchen med kommunen Aventoft baserer sig på allerede bestående og videreudbyggende tvær-kommunale samarbejdsprojekter.

Nærområdet er forbundet hhv. med regionen og det på tværs af det i egnene eksisterende gadenet via landevejene 8, 6 og 271. Der er en tilknytning via jernbanestoppet i Klanxbüll til jernbanelinjen Westerland–Niebüll–Husum–Hamburg (Marschbahn), som på grund af dets høje belægningsgrad i fremtiden skal gøres to-sporet og elektrificeret på hele strækningen. Der henvises til kapitel 4.2.

For den øvrige offentlige personnærtrafik tilbydes forskellige busruter. Oprettelsen af en direkte forbindelse mellem det overordnede centrum Neukirchen og Niebüll bør undersøges.

Det amtsdækkende udbud af flexbusser udgør desuden et yderligere alternativ til den motoriserede individuelle trafik. Ruter og bustider skal fremover udbygges efter behov. Der henvises til kapitel 4.3.

Der skal anlægges fod- og cykelstier, både for hverdagstrafikken og for turismen. En genopbygning af Hemenswarf-broen til fod- og cykeltrafik skal undersøges.

Forbindelsen til mellemregionale cykelveje (grænseruten, Nordsøkyst-cykelvejen) skal udbygges.

Der er et svæveflyterræn i kommunen Aventoft til flyvesporten.

Det med landskabet værdifulde nærområde ligger i landskabsrummet Nordfriesische Marsch mellem nationalparken Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer mod vest og Schleswig-Holsteinischen Geestrücken mod øst. Rickelsbüll Koog og Gotteskoogsee er prioriterede områder til naturbeskyttelse. På grund af den enestående og fremragende landskabskvalitet i nærområdet skal den stor-rummede frirumssikring stadig tillægges særlig betydning.

Nærområdet befinder sig i et udviklingsområde for turisme og rekreation i umiddelbar nærhed af nationalparken Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer. Forudsætningerne i landskabet for natur- og rekreation i landskabet og turisme skal opretholdes og yderligere fremhæves. Især Gotteskooges-området skal opgraderes med egnede vejstrukturer.

Nolde-museet ved Seebüll skal sikres i dens funktion og videreudvikles som en af de mest betydningsfulde etableringer i delstaten. En infrastrukturel integrering i attraktive (cykel)rundkørsler skal der tages hensyn til.